

SPROGMUSEET

Redaktør: Ole Stig Andersen



Sprogstimulering via børnekulturelle tiltag

 Af [Mette Sloth](#) 17. maj 2010 • I kategorien [sprogtilegnelse](#) •

De fleste voksne har et sprog, men hvordan det gennem årene er blevet oparbejdet hos den enkelte, kan være svært at spore sig frem til, da det vel er de færreste, der kan huske så langt tilbage. Ét er i hvert tilfælde sikkert; børns sprogtilegnelse sker ikke blot af sig selv – den kræver en stor portion øvelse krydret med nysgerrighed og stimulans, hvilket er faktorer, som kan påvirkes på meget forskellig vis.

[Børnekulissen](#) laver teater og sanselige udstillinger for de 2-6 årige. I flere af vores projekter har vi forsøgt at inkorporere forskellige sproglige indgangsvinkler og temaer i vores teaterlege og forestillinger, netop for at stimulere børnene sprogligt.



Børnekulissens udstilling "Med arme og ben" turnerer rundt på landets biblioteker. Her "Hovedstolen". Lige nu kan den prøves på Glostrup Bibliotek indtil 1. juni.

Konkretisering er et nøgleord

I 2005 kom vi med vores første bud på at implicere det sproglige arbejde i vores projekter, nemlig med forestillingen "[Bamses bedste dag](#)", som viste sig at blive startskuddet til en længere perlerække af sprogstimulerende tiltag. Til at begynde med var "Bamses bedste dag" en almindelig forestilling med en god historie, men efter noget tid fik den en ny dimension, da vi i Børnekulissen fik et samarbejde op at stå med Sprogstøtten i Århus.

Institutionerne modtog i forbindelse med teaterforestillingen en såkaldt [sprogkasse](#), som bestod af en kuffert indeholdende ting, der helt konkret knyttede sig til forestillingen. Ved at gøre brug af sprogkassen blev det for pædagogerne muligt både før og efter forestillingen at konkretisere og forklare ting og handlinger fra forestillingen sammen med børnene. Derfor var sprogkassen praktisk, fordi børnene netop fik mulighed for en genfortælling efterfølgende, hvilket i sagens natur forstørrede forståelsesgrundlaget. Det skærpede børnenes interesse at arbejde med ting, sprog og handlinger, der knyttede sig til en forestilling, de lige havde set. Blandt andet fordi tingene vakte en genkendelsens glæde.

Børn bruger og forstår sproget på en situationsafhængig måde med en forankring i det konkrete og nærværende og i mimik og kropssprog. Det betyder i praksis, at man ikke blot kan referere til dette og hint, og tro, børnene forstår, hvad der menes. Man er nødt til at vise det. Børnene har på et tidligt sprogstadium stadig ikke tilegnet sig enden til at forestille sig ting og situationer ud fra sprog alene, så man kan som skuespiller ikke blot genfortælle historien om sin morders fødselsdag, den skal *vises*!

De handlinger, der var tale om i forbindelse med "Bamses bedste dag", var ofte hverdagsting, såsom tandbørstning, at blive puttet et cetera. Det øgede ikke kun sprogkendskabet hos alle børnene, det gav i høj grad også de to-sprogede børn et indblik i dansk kultur, da mange af handlingerne var forbundet med "danskhed".

Tavshed er sølv – tale er guld

I vores projekter generelt vil vi gerne åbne muligheden for, at der bliver arbejdet med børnenes forforståelse af en begivenhed, ligesom der efterfølgende må sættes ord på aktiviteten. Derudover udarbejder vi i Børnekulissen også taleark til en del af vores forestillinger. Et taleark kan eksempelvis bestå af en række billeder, som knytter sig til forestillingen. Det er en let tilgængelig og brugbar metode, der får børnene til at tage forestillingen med hjem, således at den ikke blot bliver glemt, idet de forlader salen. På denne måde får de mulighed for at snakke med deres forældre om deres oplevelse når de kommer hjem.

I forbindelse med "[En tand til](#)", "[Pilfingrene](#)" og "[Bjørnenes hus](#)" gav vi publikum historien med hjem i papirform. I forbindelse med udstillingen "Bjørnenes hus" gav vi desuden børnene mulighed for både at læse og lytte til historien inden udstillingen, og prøvede derefter at overraske dem inde i udstillingen. Det gjorde vi blandt andet ved at give tingene i udstillingen uvante former og egenskaber, som for eksempel dynen, der var tung og larmende. Det skabte en nysgerrighed hos de små, og lagde derfor op til en masse snak og spørgsmål børnene imellem, men i særdeleshed også mellem børn og voksne.

Sproglighed som dogme

De seneste tiltag på vores sproglige projekter blev produceret i 2009 og består af henholdsvis forestillingen

Seneste sprognyheder

4/5	Sprogforskerne fandt en skat i skoven politiken.dk
27/4	Lille indsats styrker små børns sprog www.dr.dk
26/4	Lad os komme det danske 'jantekomma' til livs politiken.dk
23/4	Ud med sproget - Berlingske Mener www.b.dk
20/4	Unikt runefund i centrum af Odense videnskab.dk

4/1	John Holm, Pioneer in Linguistics, Dies at 72 www.nytimes.com
10/8	Young women, give up the vocal fry and reclaim your strong female voice www.theguardian.com
20/5	Bill Funding Native Language Programs Passes mtpr.org
17/5	Sounds Of The Pilbara II: Songs In Language finishes recording - WAM - West Australian Music wam.org.au
13/5	Seven US Senators Introduce Bill to Promote Preservation of American Indian Languages - Native News Online nativenewsonline.net

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på Sproguseet.dk [på et større kort](#)

Mere i kategorien 'sprogtilegnelse'

Etsprogede og tosprogede med og uden sprogproblemer

Født på en blå dag: Daniel Tammets sprogbegavelse

Nogle polyglytter

Nye kommentarer

Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?

Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish

Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet

Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?

Monica Scheuer til Jødiske efternavne

jane til Jødiske efternavne

InglÉS til Sprogene i Mozambique

Birgit Eggert til Hvad er der blevet af Maren?

Grethe Movsing til Hvad er der blevet af Maren?

Henrik Klindt-Jensen til Ded borriijnholmska måled

Artikler om



Flora skal i skoven, men først skal hun have pakket sin taske. Og hun skal også have noget varmt tøj på. Og hun kunne jo også blive sulten. Så Flora må finde alle de ting hun skal have med og derfor leder hun både oppe og nede, over og under, imellem og bagved. Til sidst har hun samlet alle sine skovting i tasken og så er hun klar til at gå en triske, traske tasketur.

den sproglige dimension målet og historien midlet.

"Tasketuren" tager udgangspunkt i forholdsord, hvorfor vi lader hovedpersonen Flora lede efter ting oppe, nede, over, under, imellem og ved siden af. Vi har altså valgt at sammensætte hele handlingen ud fra forholdsordene. Forestillingen henvender sig til børn mellem to og fire år, og fordi den gør brug af et meget simpelt sprog, er den særdeles velegnet til børn med anden etnisk herkomst end dansk. Sprogstimuleringen af et- og tosprogede børn foregår på samme vis, men hos børn, der har dansk som andetsprog, er det endnu vigtigere at få konkretiseret sproget. Det gøres blandt andet ved hjælp af et taleark.

Vores udstilling "Med arme og ben" tager udgangspunkt i danske talemåder om kroppen. Udstillingen består af tre dele, der hver har en stander med opgaver, som udfordrer kroppen, når børnene opfordres til at forstå talemåderne bogstaveligt. Hvordan hænger man fx med hovedet eller tager noget i stiv arm? I standeren er der også en gætteleg. "Med arme og ben" appellerer til både børn og voksne, da den giver anledning til leg med det danske sprog. Vi lægger vægt på vigtigheden af, at børn lærer sprog ved at være aktive, eksperimenterende og i dialog med andre. Dialogpartneren må meget gerne være en voksen, da denne kan fungere som rollemodel for barnets sproglige læring.

"Tasketuren" og udstillingen "[Med arme og ben](#)". Begge blev placeret under paraplybetegnelsen "kulturelle læringsrum". I disse tiltag fik sproget en helt ny rolle i forhold til den måde, vi tidligere havde grebet det an på. Her blev sproget nemlig et dogme for produktet, forstået på den måde, at vi byggede projekterne ud fra ét indsnævret sprogligt fænomen og lod historierne udspringe herfra, hvorimod vi tidligere lod det sproglige springe ud fra historien. Altså blev projekterne denne gang produceret med omvendt fortegn. Derved blev

aktuelle sprog Alfabeter Anmeldelser arabisk

Biblen bogstaver børn Danmark **Dansk** Dialekter engelsk esperanto Formidling fransk identitet

konsonanter Medier modersmål Musik Navne norsk **Ord** ordbøger ordforråd oversættelse Plansprog religion romanske sprog russisk Sjov skriftsprog sprogdød Sproggeografi sprogkort **Sprogpolitik** sprogteknologi svensk truede sprog tv tyrkisk tysk Udtale Underholdning video vokaler

Arkiv	Resources
januar 2015	Ethnologue: Languages of the World
december 2014	Forvo – All the Words in the World. Pronounced.
november 2014	LL-Map: Language and Location
maj 2014	Minority Rights Group
marts 2014	OmniGlot. Writing Systems and Languages of the World
februar 2014	UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger
oktober 2013	World Atlas of Linguistic Structures (WALS)
august 2013	
marts 2013	
januar 2013	
december 2012	
november 2012	
oktober 2012	
september 2012	
juli 2012	Bogstavlyd
juni 2012	Dansk sprognævn
maj 2012	Den danske ordbog
april 2012	Dialekt.dk
marts 2012	dk.kultur.sprog
februar 2012	Korpus.dk
januar 2012	Nye ord i dansk på nettet (NOID)
december 2011	Ordbog over det danske sprog
november 2011	Ordnet. Dansk sprog i ordbøger og korpus
oktober 2011	Sproget.dk
september 2011	Svenska Akademien
august 2011	Θ (Schwa.dk)
juli 2011	
juni 2011	
maj 2011	
april 2011	
marts 2011	
februar 2011	
januar 2011	
december 2010	
november 2010	
oktober 2010	
september 2010	
juni 2010	
maj 2010	
april 2010	
marts 2010	
februar 2010	
januar 2010	
december 2009	
november 2009	
oktober 2009	
september 2009	

Opsummering

Vores samarbejde med Sprogstøtten i 2005 havde altså stor indflydelse på vores efterfølgende projekter, og vi er fortsat meget interesseret i at gribe fat om det sproglige emne.

Den måde, vi i Børnekulissen arbejder med sprog på, er meget bredspektret: Vi tager de små i hånden med en forestilling som "Bamses bedste dag", hvor der bliver sat ord på ganske simple hverdagsting, mens vi udfordrer de større børns sproglige repertoire med talemåderne i "Med arme og ben".

Det er vigtigt, at børn bliver rigeligt sprogstimuleret, gerne på mange forskellige måder. Vi er af den opfattelse, at kulturelle tiltag kan være et rigtigt givtigt og inspirerende supplement til læringen – og så er det noget, der er sjovt for både børn og voksne.



august 2009

juli 2009

juni 2009

maj 2009

april 2009

marts 2009

Mette SlothBørnekulissen

Beslægtede artikler på Sproguseet.dk:

- [Professor dr. ABC](#) af Anne-Mette Olsen
- [PODD-bøger på Østermølle](#) af Vivi Løkkegaard
- [Støttet kommunikation med udgangspunkt i PODD](#) af Edda Medici
- [Etsprogede og flersprogede med og uden problemer](#) af Anders Højen og Dorthe Bleses

Læs også:

1. [Etsprogede og tosprogede med og uden sprogproblemer](#) En undersøgelse foretaget ved Syddansk Universitet af 12.992 sprogvurderinger har vist at flere faktorer har indflydelse på børns dansksproglige udvikling allerede i treårsalderen. ...
2. [Er dansk sværere at tilegne sig end svensk?](#) Det høres ofte at dansk er svært for udlændinge. En tværsproglig undersøgelse baseret på 18 sprog peger på en svær begyndelse også for danske babyer. Undersøgelsen er baseret på de...
3. [PODD-bøger på Østermølle](#) Rolighedsskolen, Thisted Østermølle er en afdeling på Rolighedsskolen i Thisted. Vi er en skole med elever med generelle indlæringsvanskeligheder, vi har elever med mange forskellige handicaps. De fleste har fra...
4. [Professor dr. ABC](#) – et spændende sprogprojekt for børn og unge Professor dr. ABC, alias diplom. pæd. Claus Sax Hinrichs Tysk er ikke kedeligt! Tysk er svært at lære, og så er det...

Tagget med: Århus, børn, Børnekulissen, Dansk, forestilling, leg, Sjøv, sprogstimulering, talemåder, teater, udstilling, video

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

Hjemmeside

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.

